

Innovasjon Norge Rogaland
Postboks 8034
4068 STAVANGER

Postadresse:
Postboks 59 Sentrum,
4001 Stavanger

Besøksadresse:
Lagårdsveien 44, Stavanger

T: 51 56 87 00
F: 51 56 88 11
E: fmropost@fylkesmannen.no

www.fylkesmannen.no/rogaland

Forvaltning av regionale BU-midlar 2013

Generelle merknader

Vi viser til ”Tilskuddsbrev til Fylkesmannen – Statsbudsjettet 2013, Kap. 1150.50.11 Næringsutvikling i landbruket og fullmaktsbrev Kap.1144.77 Regionale og lokale tiltak i Landbruket” frå Landbruks- og matdepartementet (LMD) dagsett 11.02.2013. Dei nasjonale føringane for landbruksbasert næringsverksemd støtter opp om dei fire overordna måla for norsk landbruks- og matpolitikk definert som *Matsikkerheit, Landbruk over heile landet, Auka verdiskaping og Berekraftig landbruk.*

Innovasjon Norge Rogaland skal forvalte BU-midlane til enkeltverksemd, medan Fylkesmannen forvaltar utviklings- og tilretteleggingsmidlane. Handsaminga av enkeltsøknadar skal vere i samsvar med ”Forskrift om midlar til bygdeutvikling”. I §1 Føremål seier forskrifta dette om bruken av dei bedriftsretta BU-midlane;

Fylkesvise bygdeutviklingsmidler kan gis;

- som støtte til investeringer med mål om å opprettholde et variert landbruk gjennom å bidra til oppgraderinger og modernisering av driftsapparatet, eller
- til utvikling av alternativ næring med grunnlag i landbrukets ressurser.

Andre sentrale, nasjonale føringar for landbruksbasert næringsutvikling finn vi m.a. i:

- ✓ Meld. St. 9 (2011-2012) ”Landbruks- og matpolitikken -Velkommen til bords”.
- ✓ Meld. St 39 (2008-2009) ”Klimautfordringene – landbruket en del av løsningen”.
- ✓ Meld. St 21 (2011-2012) ”Norsk klimapolitikk”.
- ✓ St. prop. S, for budsjettåret 2013
- ✓ Embetsoppdrag for 2013 frå Landbruks- og matdepartementet til fylkesmennene.
- ✓ Forskrift om midlar til bygdeutvikling 12.07.2011
- ✓ Nasjonale føringar for arbeidet med Regionale bygdeutviklingsprogram datert 08.11.2012.
- ✓ Oppdragsbrev for 2013 frå Landbruks- og matdepartementet til Innovasjon Norge av 08.02.2013.

Regionalt Bygdeutviklingsprogram skal innehalde regionale planar og verkemiddel for å fremje landbruksbasert næringsutvikling og målretta miljø- og klimaarbeidet. Dette programmet omfattar blant anna Regionalt Næringsprogram (RNP). RNP skal bidra til å utløyse regionale fortrinn og potensial for næringsutvikling knytt til heile breidda av landbruket sitt ressursgrunnlag. BU-midlane inngår i RNP og er eit viktig økonomiske verkemiddel for å nå målet om auka verdiskaping i landbruk.

Innovasjon Norge Rogaland er ein viktig operatør for oppfølging av nasjonal og regional landbrukspolitikk. Dei bedriftsretta BU-midlane skal nyttast slik at dei legg til rette for langsiktig og lønsam verdiskaping, samt busetting i heile fylket med utgangspunkt i landbruket sine ressursar generelt og landbrukseigedommen spesielt. I ”tilskotsbrevet” frå LMD (s. 3 og 4) er det lista opp nasjonale føringar for utviklingsarbeidet, med fokus på måla i landbrukspolitikken. Her vil vi særleg framheve målet om aktivt og variert landbruk over heile landet, og i dette ligg ein klar distriktsprofil i Rogaland. Støtte til investeringar skal ha høgare prioritet enn tidlegare.

Tildeling av tilskot for 2013

Innovasjon Norge Rogaland forvaltar dei bedriftsretta bygdeutviklingsmidlane i tråd med BU-forskrifta og føringane gitt i dette tildelingsbrevet. Det skal arbeidast aktivt for å gjere ordningane kjende for alle i målgruppa. Det skal leggjast spesielt vekt på å nå fram med informasjon, slik at vi kan få ei positiv utvikling av landbruket og bygdene i heile Rogaland.

Innovasjon Norge Rogaland skal forvalte dei bedriftsretta BU-midlane slik:

- etablerarstipend
- tilskot til bedriftsutvikling
- tilskot investeringar (inkl. tapsfond og rentestøtte)
- tilskot ved generasjonsskifte
- andre tiltak til enkeltverksemder

Totale BU-midlar for Rogaland i 2013 er på 41,04 mill kroner. Innovasjon Norge Rogaland sine rammer for BU-midlar i 2013 er fastsette slik:

Ramme for tilskot til enkeltverksemder eksklusiv bioenergi 35,31 mill kroner

Ramme for tilskot til enkeltverksemder bioenergi 0,93 mill kroner

Låneramme som grunnlag for rentestøtte til enkeltverksemder 67,40 mill kroner

Fylkesmannen i Rogaland er tildelt 4,8 mill kroner til sitt arbeid med utvikling og tilrettelegging.

Konkrete føringar for Innovasjon Norge Rogaland

Ved utarbeidinga Regionalt Bygdeutviklingsprogram for Rogaland blei det konkludert at *Regionalplan for landbruk i Rogaland* med oppfølgjande *handlingsprogram 2012 – 2013* skal fungere som styrande dokument. Desse dokumenta gir ramma for landbruksbasert næringsutvikling generelt og bruk av dei bedriftsretta BU-midlane spesielt.

Overordna føringar for dei prosjekta Innovasjon Norge Rogaland skal gi tilskot til, er at tilskota har klar effekt for lønnsmda i prosjekta og at kunden har tilstrekkeleg kompetanse og profesjonalitet. Større satsingar skal prioriterast framføre mange små enkeltprosjekt. Ved vurdering av enkeltprosjekt kan Innovasjon Norge Rogaland og legge til grunn totaløkonomien på gardsbruket, og i dette også det totale ressursgrunnlaget.

Innovasjon Norge Rogaland skal gi tilskot til utvikling av bygdenæringar, og her er det viktig å legge vekt på utnyttinga av alle ressursane på garden. I hovudsak gjeld dette bygdenæringar som er prioritert i nasjonale og regionale strategiar og meldingar. Innovasjon Norge Rogaland kan i 2013 nytte inntil 25 % av tilskotsmidlane og om lag 15 % av rentestøttemidlane til bygdenæringar.

Tradisjonelt landbruk i Rogaland har sterkt fokus på å oppretthalde og auke produksjonskapasiteten, noko som fører til stor investeringsvilje. I 2013 skal Innovasjon Noreg Rogaland nytte minimum 75 % av tilskotsmidlane til det tradisjonelle landbruket i fylket.

Av dei tradisjonelle produksjonane skal Innovasjon Norge Rogaland prioritere investeringsstøtte og rentestøtte til dei grovfôrbaserte produksjonane, og grønsaksproduksjon/veksthus. Det å halde oppe fagmiljø og kompetanse i heile fylket er eit viktig mål for bruk av BU- midlane.

Midlane skal nyttast på ein slik måte at dei bidrar til ein variert bruksstorleik og eit aktivt landbruk i heile Rogaland. Det er spesielt viktig at mjølkeproduksjonsvolumet i distrikta blir halde oppe, samt at det blir auka satsing på storfekjøttproduksjon. Ved planlegging av storfefjøs (på-/ ombygg eller nybygg) kan Innovasjon Norge Rogaland gi tilskot til sjølve planleggings- og utgreiingsarbeidet. Dette for å få reduserte byggjekostnader og stimulere til optimal drift.

Distrikta skal prioriterast med bedriftsretta BU- midlar og 70 % skal nyttast utanom dei sentrale områda på Jæren. Hovudregelen er at Innovasjon Norge Rogaland skal gi maksimalt BU-tilskot for prioriterte investeringsprosjekt i distrikta. Når det gjeld det tradisjonelle landbruket på Jæren, skal investeringsmidlane nyttast på ein slik måte at landbruket samla får auka konkurransekraft, med særleg vekt på miljøutfordringane. Dette gjeld i hovudsak gjødsellager. Vassdrag som blir omfatta av friviljuge miljøavtalar gjennom Regionalt miljøprogram skal her ha prioritet.

I tråd med det nasjonale målet om nok og trygg mat ønskjer vi at dyrevelferd og fornying av driftsapparatet skal vektleggast i vurderingar omkring BU-støtte. Beita på inn- og utmark utgjør kritiske innsatsfaktorar for landbruket i Rogaland. Investeringstilskot som legg til grunn auka bruk av desse beiteressursane, særleg i utmarka, skal prioriterast ved utmåling av tilskot.

BU-midlar til pelsdyrnæringa skal heller ikkje ha prioritet i 2013 - jfr. vårt brev av 07.05.2012

Det er ønskeleg med auka bruk av tre i driftsbygningar i Rogaland, og bygg i tre skal ha høgare prioritet enn andre bygg. Ved investering i ny driftsbygning av massivtrekonstruksjon kan det opnast for å gi inntil kr 50 000 i ekstra tilskot.

Når det gjeld midlar til utviklingstiltak i foredlingsbedrifter (lokalmat- og reiselivsområdet), kan Innovasjon Norge Rogaland i 2013 bruke inntil 1,5 mill. kr, med vilkår om at tiltaka gir synlege meirverdier for primærleddet. Krav om 30/70-fordeling gjeld ikkje desse midla.

Vi ønskjer at Innovasjon Norge Rogaland vurderer tilskot til fornying av frukthagar. På gardsbruk der fruktdyrking utgjør, eller vil kunne bli, ein vesentleg del av inntekta, kan det løyvast tilskot til rydding og fornying av frukthagar. Ryddekostnader som går på tilrettelegging av arealet, samt plantekostnader som plantemateriale, planting, tildekking, vatningsopplegg er aktuelle kostnadspostar. Det kan løyvast inntil 30 % tilskot til rydde- og plantekostnader for konvensjonell fruktdyrking, og inntil 50 % i økologisk dyrking. Areal over 10 dekar bør prioriterast og utføringa kan skje over 3 år.

Som det også kjem fram i Regionalplan for landbruk skal det arbeidast for at juletrenæringa skal utnytte potensialet i marknaden ytterlegare. Innovasjon Norge Rogaland kan framleis gi støtte til investeringstilskot til nye produsentar. Vi rår her til særleg fokus på distrikta (utanom Jæren), og på at jordbruksareal ikkje blir omdisponert til juletreproduksjon. Vilråa for ordninga går elles fram av revidert kriteriedokumentet av 12.03.2012.

Som kjent er det tildelt 0,93 mill kroner til bedriftsretta midlar innan bioenergi, som skal forvaltest regionalt. Formålet med desse midlane er å stimulere bønder og skogeigarar til auka bruk av bioenergi i næringsverksemd og bustad. Aktiviteten på dette området skal også bidra til kompetansebygging. Vi viser elles til eigne føringar for bruk av desse midla i tilskottsbrevet (s. 4), og til satsingsområda i *handlingsprogrammet 2012-2013* og *Strategi med handlingsplan for skogbasert bioenergi i Rogaland*.

Auka satsing på biogass i næringa har vore ei prioritering lenge. Problemet med å få dette ordentleg i gang, var lønsemd i utbygging av biogassanlegg. Støtte til pilotprosjekt har så langt ikkje vist seg til å vere tilstrekkeleg for å få realisert anlegg. Vi vil oppmode Innovasjon Norge til å gi støtte til dei pilotprosjekta innan biogass, som styrker forhold innan landbruket generelt og i veksthusnæringa spesielt. Støtta til pilotanlegg skal i så fall ha ein utløysande effekt. Fortrinnsvis bør slik støtte gis til enkeltelement i prosjekta.

Innovasjon Norge forvaltar mange andre viktige verkemidlar landbruksnæringane sjeldan gjer seg nytte av. Vi vil derfor oppmode Innovasjon Norge Rogaland til å informere breitt om desse moglege ordningane slik at innovasjon, teknologi og forskning i større grad finn vegen til primærnæringa.

Søknadshandsaming, tilskotsutbetaling m.m.

Innovasjon Norge Rogaland må handsame søknadane, gi tilsegn og utbetale i samsvar med "Forskrift om midlar til bygdeutvikling". Det må settast arbeidsfrist som viser kor lenge løyvinga gjeld for, normalt ikkje over 3 år. I brev frå Fylkesmannen vil det kvart år bli fastsett nye rammer for dei ulike tilskotsordningane. Midlar som ikkje er brukte av tidlegare rammer (løyvingssramma minus utbetalingar og tilsegn) kjem i tillegg til årets tildelingsramme, med mindre noko anna er sagt i tildelingsbrevet.

Resultatkrav

Innovasjon Norge Rogaland skal medverke til lønsam næringsutvikling i Rogaland med utgangspunkt i prioriterte satsingsområde og med fokus på dei nemnte regionale føringane. Kriteria for måloppnåing er elles gitt av mål- og resultatstyringssystemet som er etablert for Innovasjon Norge.

Rapportering

Det skal rapporterast kvart halvår til Fylkesmannen i Rogaland, innan 1.februar og 15.august. Rapporten skal vise bruken av midlane i høve til føringane gitt i dette tildelingsbrevet. Rapporteringa baserer seg på Innovasjon Norge sitt ordinære mål- og resultatstyringssystem. Rapporten skal i tillegg innehalde ei kortfatta, kvalitativ rapportering med utgangspunkt i innrapporterte resultat, og sett i høve til føringane. Anna rapportering og styringsdialog elles følgjer samarbeidsavtalen mellom Fylkesmannen i Rogaland og Innovasjon Norge Rogaland. Dette for å sikre ei samordna forvaltning av BU-midlane i Rogaland.

Kontroll

Innovasjon Norge Rogaland står for utbetaling av midlane til dei som mottek tilskot. Det skal førast rekneskap der det til ei kvar tid går fram informasjon om tilskotsmottakarane, ansvar for løyvde midlar, avsetningar til tapsfond og utbetalingar under BU-ordninga. Det må vere etablert tilstrekkelege gode kontrollsystem og – rutinar, både internt hjå Innovasjon Norge Rogaland og ovanfor tilskotsmottakarane.

Ved sida av Innovasjon Norge kan LMD, Fylkesmannen i Rogaland og Riksrevisjonen gjennomføre kontroll med at midlane blir nytta etter føresetnadane. Fylkesmannen i Rogaland, eller andre som er peika ut av LMD, kan kontrollere at Innovasjon Norge Rogaland forvaltar ordninga slik det er fastsett i dette brevet.

Kalender

1. Fylkesmannen skal innan 15. januar 2014 lage ein kortfatta kommentar til forbrukstal/ utviklingstrekk i 2013 for utviklings- og tilretteleggingsmidlane, dersom desse avvik frå normalen. Denne blir sendt til Landbruks- og matdepartementet (LMD), med kopi til Innovasjon Norge.

2. Innovasjon Norge Rogaland skal innan 1. februar 2014 sende rapport om bruken av dei bedriftsretta BU-midlane i 2013 til Fylkesmannen i Rogaland med kopi til regionale partnerskapet. Rapporten skal omfatte vurdering av verkemiddelbruken i høve til føringane gitt i dette tildelingsbrevet.
3. Fylkesmannen i Rogaland skal innan 28. februar 2014 sende rapport over bruken av BU-midlane i 2013 til LMD, med kopi til Innovasjon Norge.
4. Innovasjon Norge Rogaland skal innan 15. august 2013 sende rapport til Fylkesmannen i Rogaland som viser bruken av bedriftsretta BU-midlar så langt i året. Denne midtvegsrapporteringa kan gjerast i ei noko forenkla form.

Innovasjon Norge Rogaland, Rogaland fylkeskommune, Fylkesmannen i Rogaland og faglaga utgjer ein kraftfull regional landbrukspartnerskap og saman må vi fortsette vårt arbeid for å sikre framtidig landbruk i fylket. Vi vil understreke at Innovasjon Norge Rogaland er viktig i dette arbeidet, og vi ser fram til å fortsette samarbeidet i 2013.

Vi vil elles gi Innovasjon Norge Rogaland ros for god måloppnåing på landbruksområdet i 2012.

Med helsing

Hadle Nevøy
landbruksdirektør

Anfinn Rosnes
ass. landbruksdirektør

Dokumentet er godkjent elektronisk av Fylkesmannen i Rogaland og krev derfor ikkje signatur.

Kopi til:

Rogaland Bondelag

Rogaland Bonde- og Småbrukarlag

Landbruks- og matdepartementet

Postboks 8007 Dep 0030 Oslo

Rogaland fylkeskommune

Saksbehandlar: Aart van Zanten Magnussen

Saksbehandlar telefon: 51 56 89 63

E-post: fmroazm@fylkesmannen.no